

**JAVASLATOK A PROJEKTMUNKA-IDŐSZAKBAN A FELKÉSZÍTŐ TANÁR
MUNKÁJÁNAK SEGÍTÉSÉRE;
ELŐZETES SZEMPONTOK A PROJEKTFELADATOK ÉRTÉKELÉSÉHEZ
2019. május-júniusi vizsgaidőszak**

Tisztelt Kollégák!

Az eddigiekhez hasonlóan az alábbi szempontokkal, megjegyzésekkel szeretnénk segíteni az érettségire való felkészítést, a diákok munkájának irányítását, a szakmai közmegegyezést, a minél egységesebb értékelést.

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsga első lépése az ún. projektfeladatok elkészítése. A projektfeladatok sajátossága, hogy a vizsgázó – szabadon felhasználva az órán tanultakat, a szakirodalmat s más forrásból szerzett információit – önállóan dolgozza fel a megjelölt problémát.

A vizsgának ez a része azt méri, hogy a diák milyen mértékben van birtokában a szükséges formanyelvi, esztétikai és médiaismereti tudásanyagának, ismereteit mennyiben tudja érvényre juttatni a gyakorlati és elméleti feladatok megoldása, kidolgozása során. Ez a feladattípus sok időt igényel, a megtervezés, a kivitelezés, az elkészített munka átgondolása, értékelése hosszú munkafolyamat – ezért a kötetlenebb munkát biztosító hosszabb időtartam.

Amennyiben a felkészítő tanárnak kérdése van a projektkiírással kapcsolatban, e-mailben fordulhat az Oktatási Hivatalhoz a mozgokepultura_mediaismeret@oh.gov.hu címen.

Mivel az új érettségi rendszer bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai alapján érzékelhető némi bizonytalanság a felkészítő tanár szerepfelfogásával kapcsolatosan – melyet tételes jogszabály nem rögzít –, az alábbi javaslatok segíthetik a kollégákat az egységes szerepértelmezésben.

A felkészítő tanár:

- ismertesse a tanulócsoporthal a mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsgaszabályzatát, a projektvizsga sajátosságait, a munkanapló fogalmát és a határidőket; (l: az Oktatási Hivatal honlapján – a részletes követelményeket és a vizsgaleírást – Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló [40/2002. \(V. 24.\) OM rendelet](#) címen)
- tájékoztassa a tanulókat arról, hogy milyen segítséget vehetnek igénybe a projektfeladatok megoldása során és mi tekintendő jogosulatlan segítségnek;
- a projektfeladatok megjelenését követően az érettségizni szándékozó tanulót segítse a számára optimális gyakorlati és elméleti feladatok kiválasztásában;
- szükség esetén javasoljon a tanulók számára hozzáférhető, a feladatok megoldását segítő szakirodalmat;
- jogosulatlan segítség igénybevétele esetén tegye meg a szükséges lépéseket.

A felkészítő tanár lehetőség szerint:

- kérjen indoklást a tanulótól feladatválasztását illetően;
- jelöljön ki konzultációs időponto(ka)t a munkafolyamatok figyelembe vételével;
- készíttessen a vizsgázóval munkatervet, és törekedjen annak betartatására;

- értelmezze és dolgozza fel a vizsgázóval valamely régebbi projektfeladat anyagát („A” és „B” típusút egyaránt) és azok nyilvánosságra hozott javítókulcsát; (az OH honlapján a www.oktatas.hu >> Köznevelés >> Érettségi >> Központi írásbeli feladatsorok, javítási útmutatók >> [Korábbi vizsgaidőszakok vizsgaanyagai - vizsgatárgyak szerint](#) útvonalon);
- időben figyelmeztesse a vizsgázót, amennyiben a konzultációk során azt érzékeli, hogy a tanuló lényegi ponto(k)on eltért a kiírt feladat követelményeitől;
- fordítson figyelmet a hivatkozási rend megtanítására.

A felkészítő tanár nem teheti meg, hogy:

- az egyes projektfeladatok megoldására vonatkozó alapötlettel (konceptióval vagy esszé-vázlattal) segítse a vizsgázót;
- a vizsgázó munkájában közvetlenül részt vegyen (pl. szervezési feladatok átvállalása, segítő jelenlét a forgatáson, interjú-szituációban vagy az utómunka során, illetve az esszéírásban);
- a munkanapló elkészítésében aktív-segítő módon vegyen részt;
- határidő után elkészült projektmunkát fogadjon el.

Az elkészített projektmunkák beadásáról: az anyagot személyesen vagy szükség esetén postai úton (ajánlott küldeményként) célszerű eljuttatni a vizsgabizottságot működtető intézménybe/iskolába (azaz oda, ahol a vizsgázó az érettségi vizsgára jelentkezett). A video-anyagokat célszerű DVD-formátumban leadni, a hanganyagokat pedig CD-n (MP3, WAV vagy egyéb olyan általánosan használt formátumban, ami az értékelő tanár számára lehetővé teszi a beadott munka megtekintését/lejátszását.). A nyomtatott anyagokra vonatkozóan nem előírás azok elektronikus formában történő beadása, de célszerű, ha a vizsgázó az írásos anyagokat is mellékel egy külön CD-n. A legszerencsésebb formátumválasztás ebben az esetben a PDF, mert az megnyitáskor is biztosan a vizsgázó által tervezett formában jelenik meg (a képeket, képaláírásokat, lábjegyzeteket, táblázatokat nem tördeli át a megnyitás során alkalmazott program aktuális beállítása.)

Az „A” jelű **vizsgafeladatok** a vizsgaleírás szerint valamilyen médiaszöveg elkészítésére vonatkoznak. Rendkívül fontos a feladatkiírás pontos értelmezése. Alapvető, hogy a feladatok kiadásától kezdve a felkészítő tanárok világosan lássák – és tanítványaikban tudatosítsák –, hogy az értékelés nem a technikai kivitelezés tökéletességét jutalmazza, hanem a tanult ismeretek értelmezését, a médiaszöveg megtervezésének és elkészítésének tudatos, előre megkomponált, előkészített voltát, továbbá a munkával kapcsolatos önreflexív, kritikai megállapítások szakmai érvényességét. Nagy hangsúlyt kap tehát a *munkanapló*, amely dokumentálja a munka tudatos tervezését, a menet közben adódó váratlan kompozíciós döntések indoklását és az elkészült „alkotással” való szembesülést, annak értékelését. A vizsgaszöveg – mint produktum – hitelesítője lesz a munkanaplónak, melynek színvonala, egyéni, kreatív értéke meghatározó, ám a minősítést elsősorban a munkanaplóban foglaltak határozzák meg, melynek elvárt felépítését a vizsgaleírás tartalmazza.

A „B” jelű **vizsgafeladatok** (esszé, rövid tanulmány) esetében előzetesen felhívjuk a kollégák figyelmét arra, hogy noha a feladatok által megkívánt ismeretanyag nem haladja meg az érettségi követelményrendszerében rögzítetteket, a zárthelyi írásbeliben elvárt esszék színvonalánál jóval igényesebb, elmélyültebb munkát, megoldást kíván a vizsgázóktól, hiszen a feladat szabadabb, elkészítéséhez hosszabb idő áll rendelkezésre, s a kidolgozás során bármely háttéranyag használata engedélyezett.

Kérjük a felkészítő tanárokat, tegyék egyértelművé a vizsgázók számára, hogy az internetről letöltött és bemásolt anyagokat szigorú forráskritikával kell kezelni, és azokat kizárólag pontos hivatkozással ellátva szabad felhasználni. Az esszét javító tanár köteles a feladat megoldása szempontjából irreleváns idézeteket (például a feleslegesen ismertetett életrajzi adalékokat, cselekményleírást) figyelmen kívül hagyni, a pontos hivatkozás nélkül felhasznált anyagok esetében pedig pontlevonást alkalmazni.

Mivel egyes feladatok konkrét művekhez kapcsolódnak, megkerülhetetlen ezek alapos ismerete. A feladatok olyan alkotásokat nevesítenek, amelyeket kiadtak DVD-formátumban, illetve jogtiszta forrásból biztosan letölthetőek, így azok beszerzése, elérhetősége lehetséges és egyben jogszerű.

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi **2019. tavaszi vizsgaidőszakára** vonatkozó konkrét projektfeladataival kapcsolatban az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet:

A/1. feladat

Célszerű felhívni a tanulók figyelmét arra, hogy a feladat lényege a zajok, zörejek, atmoszférák cselekményszervező és karakterformáló eszközként való alkalmazása. Tekintsék a diákok egyfajta szellemi kihívásnak, kalandnak, hogyan kerülhető a verbális információk használata. A feladat sikeres megoldása az előírtak betartása mellett (hossz, lezárt cselekmény) a megadott kulcselemekre (szerelmespár, hazatérés, dugulás/víz) épülő szituáció pontos elképzelése és részletekbe menő megtervezése olyan cselekményelemekkel, amelyeket jellegzetes hang kísér –, másrészt a párhuzamosan megszólaló hanghatások alkalmazása.

A/2. feladat

A feladat sikeres megoldásához tanulmányozni kell az influencer-videókat jellemző közös formai megoldásokat, de kerülni kell valamely kedvelt influencer-videó újra forgatását, „másolását”. Mivel itt (az A/1 feladattal szemben) a megfelelő stílusú verbalitáson és a személyes karakteren alapuló mozgóképes formáról van szó, lényeges az is, hogyan fogalmazza és közvetíti a vizsgázó az infulencer videókkal kapcsolatos álláspontját.

A/3. feladat

A feladat megköveteli, hogy a vizsgázó legyen tisztában a hír és a véleményműfaj(ok) közötti különbségekkel és legyen birtokában a hírszerkesztéssel kapcsolatos alapismereteknek. A feladat kulcsa ezen túl az alkalmas témaválasztás.

B/1. feladat

A feladat sikeres megoldásához célszerű alaposabban utána olvasni a megadott szempontot alkotó fogalmaknak, a groteszk, a komikum és az erőszak értelmezéseinek, valamint az elemzendő kulcsjelenetek kiválasztásánál a humor, az irónia és a gúny használatának. Ezúttal is felhívjuk a figyelmet arra, hogy kizárólag a film szoros, megadott szempontú elemzése a kisesszé tárgya. A cselekményismertetés, a rendezőről, a színészekről, a film megszületéséről vagy annak sikerét jelző díjakról szóló szövegek az értékeléshez egyáltalában nem adnak hozzá.

B/2. feladat

A feladat feltételezi az álhírek tipológiájának bizonyos ismeretét. A dezinformáció és a kamuhírek közötti különbségek felismeréséhez annak végiggondolása, felismerése és megfogalmazása szükséges, hogy milyen céllal (formában és intenzitással) kerül az adott álhír az online nyilvánosságba. A sikeres megoldáshoz alapvető, hogy az elemzés (érvényes) szempontjait a vizsgázónak kell meghatározni (ez is a feladat része), ezzel összefüggésben pedig nélkülözhetetlen az alkalmas és jól elemezhető példaanyag összeállítása, melyhez nem lesz elegendő az álhíroldalakon található első néhány hír kiválasztása.

B/3. feladat

Fontos arra felhívni a tanulók figyelmét, hogy az esszé kulcsa a magánszféra-közsféra elhatárolhatóságának a társadalmi nyilvánosság szempontjából való tanulmányozása, annak megfigyelése, hogyan gondolkodik az adott társadalom arról, mi magánügy és mi tartozik a széles nyilvánosságra. Célszerű, ha az elemzéshez keresett médiaszövegek kiválasztásánál az elődleges szempont az, hogy tartalmaz-e az adott szöveg ehhez közvetlen vagy közvetett anyagot.